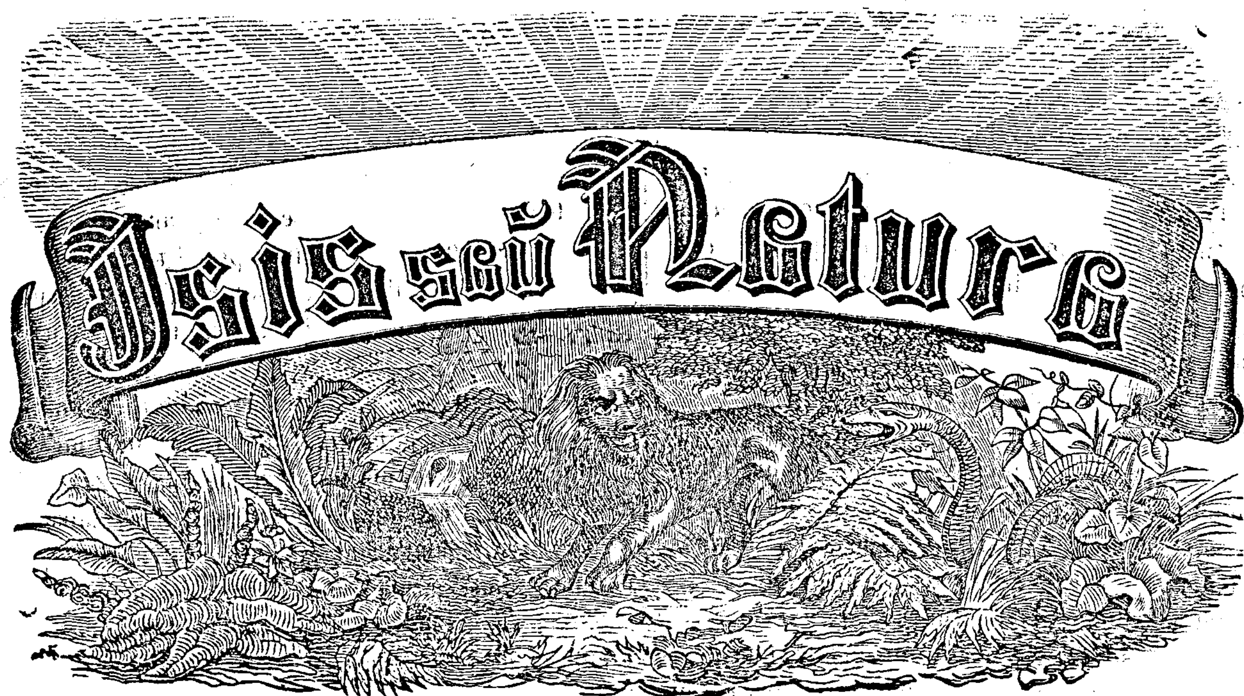

JURNAL

ПENTPȢ PESПÎNDIPEA ШTIИNЦEЛOPȢ NATȢPAЛE ШI ESAKTE, ÎN TOATE KЛASEЛE.

Pediцeatȣ

de

PROFESOR DOCTOR IULIU BARASH.

№ 10. (Anȣлȣ алȣ treiлea) Бȣкȣрешtĭ 15 Maptie, 1858.

Konpindepea: Omȣлȣ.— Sȣene полape.— Ръчеала ші efektele eĭ.— Înвitapea.

Omȣлȣ.

VIII. Бъtpîneцea.

Nimikȣ nȣ este etepnȣ în natȣpъ; totȣ лȣкpȣлȣ кape naште, tpeбȣe sъ moapъ. Nȣ nȣmaĭ omȣлȣ ші animaлeлe, чі ші плanteлe mopȣ, adeкъ ne maĭ nȣtîndȣ a пpeлȣnџi esistinцa лopȣ, se вeштeжeskȣ, se ȣsȣкȣ ші înчetezȣ a esista кa плante. Dapȣ кeapȣ în sfepa лȣкpȣpiлopȣ neopганiче, esistinцa este mъpџinitъ; кiapȣ mȣnџiĭ se mikшȣpez кȣ timпȣл ші nepdȣ din înълцimea лopȣ; къчĭ вîpfȣpiлe лopȣ sîntȣ pase din aneлe плoĭ ші кadȣ жosȣ. Anoĭ nȣ nȣmaĭ пe nъmîntȣ, чі ші în чepȣ esistъ бъtpîneцe; ші steлeлe se îmбъtpîneskȣ; пpeкȣmȣ s'a oбsepвatȣ steлe aбia fopmîndȣ-se, aша s'a oбsepвatȣ aлte кopnȣpĭ чepeштĭ кape sîntȣ în stape de skadenцъ ші depipe.

Dapȣ че este бъtpîneцea?

Бъtpîneцea, maĭ кȣ seamъ лa кopnȣpĭ opганiче (animaлe ші плante) este îmnetpipea гpadȣaлъ a tȣtȣpopȣ opганeлopȣ. Toate opганeлe sîntȣ în stape de moлiчȣne ші sîntȣ fpaцete лa animaлeлe ші плanteлe tinepe. Este o oбsepвaцiȣne кape o штiȣ ші кeapȣ toцĭ бȣкъtapiĭ, adeкъ, къ кapnea animaлeлopȣ tinepe este moaлe пe кîndȣ a чeлop бъtpîne este tape. De лa ȣnȣ вiцeлȣ tînъpȣ, noate sъ mъnîнче чine-вa кeapȣ oaseлe, пe кîndȣ de лa ȣnȣ бoȣ бъtpînȣ кeapȣ

дȣпе о ferвере de maĭ мȣлte ope, карпеа пȣ se moaie шi пȣ se гътеште. Asta провiпе къ ïn корпȣлȣ̆ animaлелорȣ̆ se formeazъ din че ïn че maĭ мȣлtȣ̆ ȣпȣ̆ прiпчiпȣ̆ tape, калкаросȣ̆ (върос) каре se depȣпе ла ïnчепȣtȣ̆ ïn oase шi ле ïntъреште, пе ȣрмъ se depȣпе кеарȣ̆ шi ïn карпе шi о ïntъреште, мȣшкiĭ deвiindȣ̆ tapĭ. Капалеле портъtoape de съпџе, iapȣ̆ din че ïn че пъреџiĭ лорȣ̆ deвin maĭ tapĭ, шi пе ȣрмъ s'astȣпъ кȣ totȣл. Аceastъ ïntъpipe a органелорȣ̆, ле face пе ȣрмъ пекапавiле а ȣрма жокȣлȣ̆ лорȣ̆ natȣралȣ̆, пecesapiȣ̆ пentpȣ menџinepea esistinџeĭ; atȣпчĭ ле ïnsoџеште вътрîпеџеа шi пе ȣрма eĭ, moaptea.

Ачееа че este прiпчiпȣл калкарос (върос) ла animaле, ачела este прiпчiпȣлȣ̆ лemnosȣ̆ ла плante; плantеле tinepe sînt sȣкȣлente (zemoase) dapȣ̆ kîndȣ̆ se îмвътрîneskȣ̆, deвinȣ̆ tapĭ шi лemnoase. Eapȣ̆ вȣкъtъpeseле noastpe шtiȣ̆ къ pidikiле вътрîne шi sпарапгелȣл вътрîn sînt deвenite tapĭ, лemnoase шi пȣ sînt вȣпе de mînkat.

Вieaџa noastpъ konpinde doъ епоче, ȣпа а крештереĭ шi a desволтъpeĭ шi алта а deskpeштереĭ шi а inволтъpeĭ; чеа d'întiia мерџе пînъ ла 45 saȣ̆ 50 de anĭ, чеа d'a doa încепе atȣпчĭ шi мерџе пînъ ла съfîршitȣлȣ̆ вieџeĭ; în чеа d'întiia, чentpȣлȣ̆ вieџeĭ este капȣлȣ̆ шi inima; în челȣ̆ d'алȣ̆ doiлеа, чentpȣлȣ̆ вieџeĭ este în вȣptъ, de ачееа шi patimiле tinepiлорȣ̆ sîntȣ̆ în капȣ̆ saȣ̆ пentȣ̆ (ostikъ) шi челе але вътрîniлорȣ̆ sîntȣ̆ în peџiȣпiле de жосȣ̆ але корпȣлȣĭ (iпохondpia, tpînшi, patima de ръпiкĭ ш. ч. л.)

În tinepeџe, съпџеле se поартъ кътре пърџiле sȣпepioape шi sȣпepfaчiале але корпȣлȣĭ; de ачееа обpazȣлȣ̆ este atȣпчĭ poшȣ, animatȣ̆. kpeepiле пȣ преа лȣкреазъ мȣлtȣ̆; къчĭ е преа sъпџеposȣ̆, de ачееа este шi мȣлtȣ̆ desпȣsȣ̆ пentpȣ somnȣ̆. Tinepiĭ dopmȣ̆ мȣлtȣ̆ шi вiпе; totȣ̆ прin aceastъ каȣzъ, tinepiĭ пepd adese-opĭ съпџеле din pasȣ̆ шi kite odatъ кеарȣ̆ din пentȣ̆; dapȣ̆ diџestiȣпеа лорȣ̆ е вȣпъ, iapȣ̆ прin каȣzа вiвачiȣпеĭ шi авondinџеĭ съпџелȣĭ poшȣ în aceste organe. Din kontpa, în вътрîпеџе iȣџеала чipкȣлаџiȣпеĭ съпџелȣĭ fiindȣ̆ slъвitъ, de ачееа сънџеле вînosȣ̆ (пegpȣ) este maĭ dominantȣ̆ de kîtȣ̆ sъпџеле aptepiosȣ̆ (poшiȣ̆) шi acestȣ̆ сънџе s'adȣпъ maĭ кȣ seamъ în pegiȣпiле de жосȣ̆ але корпȣлȣĭ. Aceasta продȣче aколо пiште konгestiȣпĭ каре îmпedekȣ̆ digestiȣпеа (mistȣipea) алimentелорȣ̆ шi totȣ̆ d'o datъ кpeepiле fiindȣ̆ maĭ голitȣ̆ de sъпџе, продȣче о греȣtate d'a dopmi, aпоĭ mikшȣpapea de sъпџеле вiвiкъtорȣ̆ în пentȣ̆ шi inimъ, продȣче о amopџipe a simџimintелорȣ̆ џепераle каре paskȣ̆ aколо. Eatъ dapȣ̆ къ вътрîпеџеа este împъртъшitъ d'indeџestiȣпе, пепоfta de мîпкаре, insomnie (neadopmipe) шi о amopџipe a simџimintелорȣ̆, прin ȣрмаре шi a пльчерiлорȣ̆ вieџeĭ. Eatъ къ în жȣпime пе rîndimȣ̆ пȣџin, dapȣ̆ лȣкрътȣ̆ мȣлtȣ̆, mînкъmȣ̆ мȣлtȣ̆, dopmimȣ̆ мȣлtȣ̆ шi simџimȣ̆ мȣлtȣ̆. Toate întpistъpiле шi toate ȣpeле tpeкȣ̆ кȣpîndȣ̆, ка шi toate пльчepiле шi afeкџiȣпiле amikaле; къчĭ în жȣпime пȣ sîntemȣ̆ în stape a konserвa о impesiȣпе мȣлtȣ̆ timпȣ̆; impesiȣпiле paskȣ̆ кȣpîndȣ̆. dapȣ̆ шi fȣгȣ̆ кȣpîndȣ̆ fъкîndȣ̆ локȣ̆ алtopa, каре ворȣ̆ авеа iapȣ̆ о esistinџъ foapte tpeкъtoape. Din kontpa, în вътрîпеџе пе gîndimȣ̆ мȣлtȣ̆ шi adîпкȣ̆, dapȣ̆ лȣкрътȣ̆ пȣџinȣ̆, mînкъmȣ̆ пȣџinȣ̆, dopmimȣ̆ пȣџinȣ̆ шi simџimȣ̆ пȣџinȣ̆, dapȣ̆ toate simџipiле noastpe d'atȣпчĭ sîntȣ̆ dȣpaвiле шi netpeкъtoape; вътрîпȣлȣ̆ kîndȣ̆ е întpistatȣ̆, аре о întpistape adîпкъ, kîndȣ̆ аре пentpȣ чiпе-ва о afeкџiȣпе amiкалъ, aceastъ afeкџiȣпе este sepioasъ шi џiпе мȣлtȣ̆. Кеарȣ̆ amopȣлȣ̆ kîndȣ̆ se ръtъчеште kîte odatъ în inima ȣпȣĭ вътрîпȣ̆, devine ȣпȣ̆ amopȣ̆ opiniatpȣ, п'аре ъpipĭ ка ла tinepĭ ка съ zвoape кȣpîndȣ̆ înкoaче înкoло шi ръmîne statopnikȣ̆, џintatȣ̆ ла ȣп локȣ̆. Dapȣ̆ imaџinaџiȣпеа, aceastъ faкȣлtate a spipitȣлȣĭ nostpȣ каре se stinџе foapte tîpziȣ̆, în вътрîпеџе iea iapъ ȣпȣ̆ алtȣ̆ карактерȣ̆ ка în жȣпime. Ea, каре ла tinepĭ este веселъ шi паркъ pîde, ла вътрîпĭ este sepioasъ шi паркъ posomopîtъ. Ea prezintъ tînъpȣлȣĭ ȣпȣ̆ viitopȣ̆ кȣ колоаре de pose, ка о гръdinъ плiпъ de flopĭ admipaвiле шi sȣаве, ка ȣпȣ̆ чepȣ̆ алвastpȣ întp'o zi de пpimъвapъ, ка о мȣzikъ плiпъ de melodie apmonioasъ; ла вътрîni, din kontpa, imaџinaџiȣпеа prezintъ ȣпȣ̆ viitopȣ̆ кȣ колорĭ sомврĭ, паркъ чепȣшiĭ, ка ȣпȣ̆ kîmпȣ̆ tomnatikȣ̆ голȣ̆, tpistȣ̆, desnoiatȣ̆ de totȣ̆ opnamentȣлȣ̆ floрiлорȣ̆, ка ȣпȣ̆ чepȣ̆ noposȣ̆ întp'o zi de iapпъ, sомврȣ monotonȣ̆, ȣpiчiosȣ̆; kîndȣ̆ пе чepȣ̆ лiпseште peџеле zileĭ Soapeле, каре îĭ дъ stpълȣчipe шi вieaџъ; kîndȣ̆ пе пъmîntȣ̆ лipseште вepdeaџъ каре îĭ дъ fpȣmȣseџе шi вapietate; kîndȣ̆ о zъпadъ monotonъ akonepe toatъ лȣmеа, паркъ

înвълind'o кȣ ȣn въл de moapte шi кînd în aep nȣ se maĭ aȣde кînteчeле пасepiлорȣ apmoni-oase, чi stpigapea аскȣцitъ a чоapeлорȣ, aчestорȣ конвiвi a чimitipiлорȣ, aчestорȣ amiчĭ aĭ mop-цiлорȣ. Ast-феlȣ sîntȣ imaџiniле бътpîneцeĭ.

Пatimeле омȣлȣĭ iapȣ sîntȣ конфopme кȣ diфepiteле вîpstĭ але sале; în tinepeцe, омȣлȣ e sȣпȣsȣ пътimiлорȣ iȣцĭ, inфлamatopie, fievrelorŭ nervoase (лiнгоape), oftiчeĭ, върsatȣлȣĭ шi алte asemenea пatime каpe în пȣцinȣ timпȣ deчide întpe moapte шi вieaцъ; пe кîndȣ în бътpîneцe омȣлȣ papȣ e atакatȣ de aчeste пatime шi în локȣл лор e maлtpatat de феlȣpimĭ de пatime кpo-niчe: пpeкȣmȣ idpoпiкъ, inoxondpie, pȣmatismȣ шi aptpitida кponiчe каpe пînъ кîndȣ omopȣ пe omȣ, îлȣ къzneскȣ mȣлтȣ timпȣ.

Este pemapкавiлȣ къ diфepiteле opгane але омȣлȣĭ nȣ se îмбътpîneскȣ totȣ d'o datъ, чi ȣna dȣпe алta; аша пȣtemȣ sъ ziчemȣ къ коpпȣлȣ омȣлȣĭ sъ îмбътpîneште шi moape în бȣкъцĭ ȣna dȣпe алta. Aiчĭ domneште o леџe къ: кȣ кîtȣ ȣnȣ opganȣ a înчепȣtȣ sъ se desвoалte maĭ tîpziȣ, кȣ atîtȣ se îмбътpîneште maĭ nainte. Аша dapȣ s. e. opganeле sekseлорȣ каpe tîpziȣ se факȣ капавiлĭ a împлini misiȣnea лорȣ, пepdȣ a-чeastъ капачitate maĭ nainte de кîte toate чeле-алte opгane. Ȣnȣ бътpînȣ de 70 de anĭ поate sъ se бȣкȣpe înкъ de întpeџimea фȣнкцiȣniлорȣ opганeлорȣ sале, dapȣ din papadisȣлȣ amopȣлȣĭ este гоnitȣ пentpȣ totȣ-d'aȣna. Maĭ пe ȣpmъ se слъбeскȣ шi opганeле simцȣpiлорȣ: окiĭ se opбeскȣ, ȣpeкiле se sȣpzesк, гȣstȣл шi odoapea devinȣ neaktiвe, dinцiĭ кadȣ, коpпȣлȣ nȣmaĭ stъ dpeптȣ шi кȣpbat nainte, џenȣкiле tpemȣp, пepȣл s'aȣ албitȣ, пe ȣpmъ кade; întoкmaĭ ка шi фpȣn-zeле apбopiлор se îngълбenesк шi пe ȣpmъ кad.

Femeea fiindȣ d'o konstitȣцiȣne maĭ moale шi maĭ ȣmedъ de кîtȣ бъpбatȣ, de aчeea коp-пȣлȣ eĭ se întъpeште maĭ tîpziȣ de кîtȣ aчeла алȣ бъpбatȣлȣĭ. Dакъ вieaцa femei nȣ s'apȣ слъбi пpin sapчine шi фaчepĭ, femeea apȣ tpeбȣi sъ tpъeaskъ mȣлтȣ maĭ лȣнгȣ de кîtȣ бъpбatȣ; dapȣ шi aкȣm, o femee каpe a tpeкȣtȣ anĭ кpi-tiчĭ de 45 пînъ ла 55 de anĭ (епока înчetъpeĭ pegȣлeлорȣ) ape пepsпeкtiвъ sъ tpъeaskъ înкъ mȣлтȣ.

O алtъ oбsepвaцiȣne s'a фъкȣtȣ къ femeiле îмбътpînindȣ-se, doбîndeskȣ în коpпȣлȣ лорȣ oa-pешĭ-каpe капаktepe бъpбъteштĭ; adiкъ фopmeле коpпȣлȣĭ eĭ, din ponde че aȣ fostȣ maĭ nainte, devine ȣnгiȣлoase; гласȣл eĭ din sȣвцipe че epa, devine гpoсȣ шi бъpбъteскȣ шi кeapȣ niште пepĭ miчĭ înчепe sъ se apate пe бapбa eĭ, întoкmaĭ ка ла бъeцiĭ tinepĭ. S'a въzȣtȣ кeapȣ femee каpe epa atȣnчĭ siлitъ sъ'шĭ pazъ бapбa.

Dapȣ шi sпipitȣлȣ femei îмбътpînite, de-вine maĭ бъpбъteskȣ шi maĭ adînкȣ. Înчetapea фaчepeĭ ла копiĭ, лъpџeште sфepa inteлiџenцeĭ a femei; кîndȣ femeea a înчetatȣ sъ împлineaskъ misiȣnea eĭ de femee, înчепe sъ жоaче în лȣme pолȣ de бъpбatȣ. Aчeasta s'a oбsepвatȣ nȣ nȣ-maĭ ла femeĭ бътpîne, чi шi ла чeле tinepe. Fe-meiле fekonde каpe факȣ mȣлцĭ копiĭ, papȣ къ aȣ ȣnȣ sпipitȣ аша de desвoлtatȣ ка femeiле ste-piле каpe n'aȣ фъкȣtȣ копiĭ. Maĭ toate femeiле чeлeбpe în лiтepatȣpe, în apte шi în лȣкpъpiле полiтiче, aȣ fostȣ opĭ stepiле, opĭ пȣцine fekonde. Asta este o компenzaцiȣne dpeaптъ a Natȣpeĭ; ȣnopa femeĭ a dъpȣitȣ fekonditatea fiziкъ, алtopa a datȣ fekonditatea mopaлъ. Aпoĭ кътpe femeea бътpînъ, Natȣpa s'a apъtatȣ tot în aчeastъ dpeп-tate; къчĭ dȣпe че a desпoiat'o d'opnamentȣлȣ sъȣ natȣpaлȣ, adeкъ de tinepeцe шi фpȣmȣseцe, iĭ a dъpȣitȣ ȣnȣ алtȣ opnamentȣ asemenea no-бiлȣ шi фpȣmosȣ, adeкъ: sȣпepiopitatea înцeлeп-чiȣneĭ. De aчeea maĭ ла toцĭ попȣлi sълбatiчĭ ка шi чiвiлizaцĭ, femeiле бътpîne aȣ fostȣ вene-pate шi konsȣлtate în toate kestiȣniле гpaвe але фamiлiiлорȣ шi кeapȣ але statȣлȣĭ. Ȣneле aȣ mepsȣ кeapȣ пînъ a atpiбȣi femeiлорȣ бътpîne ȣnȣ kapakteptȣ de divinitate; de aчeea вedemȣ къ ла Eленĭ, ла Pomanĭ шi ла Џepmaniĭ antiчĭ, ȣneле femeĭ бътpîne nȣmite *siвiле*, *phytonise* шi алteле, aȣ figȣpatȣ ка пpofetiцe; opaкȣлeле лорȣ epa вenepate ка ȣnȣ гласȣ чepeskȣ, ка o komȣ-nikaцiȣne sакpъ, komȣnikîndȣ oamenilорȣ opdi-neле divine; кeapȣ simцȣлȣ amopȣлȣĭ ла femeea бътpînъ se sпipitȣalize, ziче ȣnȣ aȣtopȣ modepnȣ. Femeea îмбътpînitъ nȣ maĭ пȣtîndȣ sъ maĭ dea amopȣлȣ eĭ oamenilорȣ, îлȣ поaptъ кътpe чepȣ; nȣ maĭ пȣtîndȣ sъ iȣбeaskъ oamenii, iȣбeште пe Dȣmnezeȣ; de aчeea maĭ toate femeiле бътpîne sîntȣ devote (пpea peлiџioase).

Maĭ пe ȣpmъ, în sekȣлeле mediane кîndȣ Diaвoлȣлȣ a фъкȣtȣ invaziȣne în toate лȣкpъpiле пъmînteштĭ шi кeapȣ але чepȣлȣĭ, eлȣ a лȣatȣ

nosesiȣne шi de femeiле бътрîne; de ачеea în aчeste sekȣле барбаре, femeiле нȣmaĭ ераȣ венерate ка оракȣле; чi temȣte шi apse de вie ка soрчiере (връжitoаре) каре аȣ kontpaktatȣ о алiанцъ intimъ кȣ Diaволȣ în kontpa ценȣлȣĭ ȣmanȣ. Aчeastъ idee, kîtȣ de абсȣрдъ съ fie, totȣ аре esплiкациȣnea eĭ Оamenii din sekȣле mediane, kîtȣ de барбарĭ ераȣ în рапортȣлȣ гȣстȣлȣĭ, totȣ паркъ прinȣ instinktȣ, аȣ simцitȣ къ Deaволȣлȣĭ нȣ поate съ'ĭ плакъ вр'ȣнȣ лȣкрȣ фрȣmosȣ, de ачеea iĭ a datȣ dpentȣ pezidenцъ корпȣлȣ бабелорȣ бътрîne; къчĭ, орĭ кȣmȣ, idealȣлȣ фрȣмȣсецеĭ, нȣ înфъцiшеазъ корпȣлȣ ȣнеĭ бабе хîрче. (Ва ȣрта)

Sчene поларе.

Ачеea че este карактерȣ nentpȣ ȣнȣ omȣ, ачеea este клima nentpȣ о царъ. Întoкmaĭ ка карактерȣлȣ detepminъ toatъ нȣртарea шi toatъ валоарea omȣлȣĭ, аша шi клima ȣнеĭ църĭ. Ea detepminъ înфъцiшареа eĭ estepioаръ, таблоȣлȣ ценералȣ шi кеарȣ валоарea ачестеĭ църĭ. Ȣнȣ snaцiȣ de доъ sȣte de mile цеографiче în Siберiea, абia аре о валоаре еквалъ кȣ ȣнȣ snaцiȣ de доъ-zeчĭ de mile нȣse în Italia; къчĭ аколо este клima siберiкъ шi aiчĭ о клimъ italiкъ.

Kondiцiȣnea чea maĭ fondamentalъ nentpȣ detepminapea климеĭ ȣнеĭ църĭ, este календарȣл съȣ. E destȣлȣ ка съ карактерizъmȣ клima църiлорȣ поларе kîndȣ zichemȣ къ, аколо календарȣлȣ нȣ apatъ natpȣ staцiȣnĭ анȣале ка ла noĭ (прimъвара, вара, toamna шi iapna) шi нȣmaĭ доъ, adeкъ iapna шi вара; saȣ нȣtemȣ съ zichemȣ maĭ бiне къ аколо анȣлȣ e komnȣsȣ d'о noante лȣнгъ de 6 лȣнĭ asta este iapna поларъ, шi d'о zi лȣнгъ de 6 лȣнĭ каре este аколо timnȣлȣ вереĭ.

Съ stъmȣ aiчĭ чева шi съ привimȣ кȣ imaцinaцiȣnea noastpъ ла вieaцa ȣнȣĭ локȣitopȣ în ачeste църĭ поларе.

Шase лȣнĭ пе anȣ нȣ веde елȣ soape, каре апȣрареа не netpече în вieaцa noastpъ; noĭ веdemȣ 365 орĭ пе anȣ soapeле ръсърindȣ шi anȣindȣ; елȣ веde ачеstȣ sпектаколȣ sȣблimȣ нȣmaĭ de доъ орĭ пе anȣ, dapȣ ачeste mapĭ sчene але natȣpeĭ аȣ în църiле поларе ȣнȣ карактерȣ maĭ grandiosȣ, шi о мъреацъ maжеstoasъ.— Локȣitopȣлȣ лînгъ полȣлȣ нордȣлȣĭ, tpъеште întp'о noante непрекȣрmatъ de ла 22 Sentembpie nînъ ла 22 Maptie. Dapȣ съ нȣne rîndimȣ къ natȣpa, ачеastъ mȣmъ плinъ de tandpeцъ nentpȣ toцĭ, noate пъръsi mъкарȣ о napte a domenȣлȣĭ eĭ, mъкарȣ о napte din fii съĭ, întp'ȣнȣ întȣнeрiкȣ de шase лȣнĭ! Нȣ este аша!— Din kontpa, de ла 22 Sentembpie nînъ ла miezȣлȣ Noembpie аȣ локȣitopiĭ поларĭ mȣргȣлȣ sepiĭ; adiкъ ачеastъ лȣminъ мелаnколiкъ, ачеastъ лȣпtъ întpe лȣminъ шi întpe întȣнeрiкȣ че se ȣрmeазъ ла noĭ în fieкаре zi кȣ о жȣmъtate оръ dȣne anȣsȣлȣ soapeлȣĭ, se ȣрmeазъ ла полȣ odatъ пе anȣ, шi цine atȣnчĭ ка о лȣнъ шi жȣmъtate!— De ла mezȣлȣĭ Noembpie nînъ ла mezȣлȣĭ Февpȣapie, domneште аколо noantea întpeагъ neîntpepȣntъ.— Треĭ лȣнĭ de zile tpeбȣe nenȣtinчioasa лȣminъ a лȣminъpiлор a îmnлini локȣл еклаtanteĭ лȣmine a soapeлȣĭ! Че sчenъ însnъimîntъtoape! Ȣнȣ adînкȣ întȣнeрiкȣ акопере черȣлȣ кȣ ȣнȣ вълȣ negpȣ, пе kîndȣ пъmîntȣлȣ шi аерȣлȣ sintȣ паркъ înкlеstate de цеpȣ грozавȣ! Dapȣ ачеastъ noante лȣнгъ поларъ, este însoцitъ de лȣmina лȣнеĭ че пе fie-каре лȣнъ se веde аколо 15 zile neînчetatȣ în toatъ фрȣmȣсецеа ȣнеĭ лȣнĭ stpълȣчindȣ кȣ лȣmina sa dȣлче, мелаnколiкъ, асȣnpa kîmnȣpiлорȣ infinite акопеpite de о zъnadъ etepnъ бpiлiantъ кȣ miĭ de кpistaлȣpĭ, паркъ кȣ diamante semъnate пе о царъ înкintatъ! Съ адъогъm акȣm шi вedepea ȣнȣĭ черȣ îmnodoбitȣ кȣ steлеле лȣĭ, stpълȣчindȣ кȣ ȣнȣ фокȣ îndoitȣ (кȣmȣ ле веdemȣ шi noĭ kîte odatъ noantea kîndȣ este ȣнȣ цеpȣ tape iapna), îmбогъцitȣ шi de aȣpopa бopeaлъ, d'ачелȣ meteopȣ stpълȣчindȣ sȣsȣ în черȣ кȣ miĭ de кopoane de фокȣ, înкoлоpatȣ кȣ toate фецеле ка întp'о каmеpъ maцiкъ, atȣnчĭ о съ аветȣ о idee de о noante поларъ!— De ла mezȣлȣĭ Февpȣapie nînъ ла 22 Maptie este înrinatȣлȣ dimineцiĭ (кpenȣsкȣлъ matinaлъ) în църiле поларе

але нордѕлѕї.— Sъ не înкінѕіm акѕm о аѕроръ каре ціне неînчеталѕ шеасе sъпtъmînі! Даръ ачеаstъ аѕроръ кѕ але еї колорї маціче, кѕ алѕ еї очеанѕ de лѕmінъ stрълѕчіndѕ în toate феціле прismatіче каре se варsъ ла ноі нѕмаї пе о mікъ парte а орizontѕлѕї sпре ръsърітѕ, аколо (ла църіле поларе) zѕгръвеште totѕ орizontѕлѕ, лѕ înкonціоаръ în toatъ ръtѕnzimea sa кѕ короане бріліante de о лѕmінъ череаскъ, ші ръmîne în а sa віоічіѕне admірабілъ неînчетatѕ о лѕнъ ші жѕmъtate пînъ ла ръsърітѕлѕ soареlѕї! Adікъ de ла 15 Мартіе înчепе а se ведеа soареле нѕмаї de ла вîрфѕлѕ мѕнцілорѕ поларі, ѕрmîndѕ пînъ ла 22 Мартіе апропіереа sa; атѕнчї se аратъ soареле în toate църіле поларе ѕрmîndѕ'ші каріера sa de о zi пînъ ла 23 Sептемвріе. În ачеste шеасе лѕнї нѕ înчетеаzъ soареле а se învîрті împрецірѕлѕ лініеї орizontѕлѕї, însъ sѕinдѕ-se în toate zileле маї мѕлtѕ песte орizontѕ фъкîndѕ înколъчітѕрі (spiраle) împрецірѕлѕ лѕї пînъ ажѕнце ла 22 Іѕніе ла о înълціme de 23 граde ші 38 мinѕte песte орizontѕ, атѕнчї soареле înчепе а фаче înколъчітѕріле sале împрецірѕлѕ лініеї орizontѕлѕї întр'о dірекціѕне контраръ, adікъ лъsîndѕ-se totѕ мереѕ жosѕ кътре орizontѕ пînъ ажѕнце în zioa de 22 Sептемвріе tокмаї în лініеа орizontѕлѕї; апоі атѕнчї d'одатъ se фаче невъzѕte пînъ іаръші дѕпе 6 лѕнї, adікъ ла 22 Мартіе.— Sъ не înкінѕіm акѕm че пріведіште кѕріоаsъ d'а ведеа soареле învîрtindѕ-se împрецірѕлѕ пічіоарелорѕ ноаstре аsѕпра лініеї орizontѕлѕї неѕркîndѕ-se нічї одатъ în черѕ atîtѕ кîtѕ sъ фіе de лірsъ ка чіне-ва sъ ardіче окії în sѕsѕ, ка sъ'лѕ вazъ! Че sімціре, ка sъ аїбъ чіне-ва шеаse лѕнї de zіле неînчетатѕ soареле înдрептѕлѕ окілорѕ sъї, кѕmѕ 'лѕ аветѕ ноі нѕмаї пѕціне оре dіmіneаца ші seара! Че кѕріоаsъ soчіеtate ѕnde оаменії (а кърора натѕръ ші тревѕінцеле фісіче sîntѕ негрешітѕ totѕ ачелеаші) se кѕлкѕ întр'о zi 180 de оре, фъкîndѕ'ші ноаптеа лорѕ în мezѕлѕ-zілеї!— Че sченъ estраордінаръ d'а ведеа кîmпѕрі акоперіte d'о zъпадъ етернъ ші mареа înгіецатъ, împіетрітъ ка пъmîntѕлѕ, ѕnde se плімбъ ѕршії албї флъmînzї кътîndѕ прада лорѕ, ѕnde фъгѕ черві de фрігѕ кѕ о іѕцеалъ sпъїmîntътоаре, ші ѕnde toatъ Natѕра паркъ esteкѕфѕndатъ întр'ѕнѕ somnѕ adînкѕ, întр'о неmішкаре фермекатъ d'о пѕтере mіsterіоаsъ, ші totѕ ачеаsтъ sченъ фііndѕ învълітъ întр'о лѕmінъ роші,

Ѕрsѕлѕ албѕ saѕ поларѕ (Ursus arctus sive maritimus L.)

a soareлȣĭ каре stъ neînvetatŭ жosŭ în peџiȣnea opizontȣлȣĭ аpъtîndȣ-se poшȣ, dapŭ pече шi nepȣtinчiosŭ !

Sъ ворвiтŭ акȣтŭ чева despre ȣnŭ animaл партiколарŭ нȣмаĭ цъpiлорŭ поларе.

Dintpe toate animaлeлe d'ȣnŭ каракtepŭ deoseвitŭ каре попȣлezŭ цъpiлe поларе, чeлŭ maĭ mape шi пȣtepnікŭ este ȣpsȣлŭ поларŭ saŭ ȣpsȣлŭ алвŭ.

Ȣpsȣлŭ поларŭ saŭ алвŭ (Ursus arctus sive maritimus L.) este speцa чea maĭ mape din тoцĭ ȣpшiĭ; къчĭ елŭ ажȣнџe кîte odatъ ла o лȣнџime de 8 пічioape; ape o коadъ foapte skȣptъ, пepi алвĭ лȣнџĭ ка лîna de џiraie, капȣлŭ съŭ e maĭ лȣнгŭ de кîtŭ ачела алŭ ȣpsȣлȣĭ opdinapŭ, întpe deџeteлe пічioapeлорŭ ape o meмвpanъ notъtoape. Елŭ înчепе sъ tpъeaskъ în локȣpĭ ȣnde вieaцa челорŭ-лалte fiinџe înveteazъ шi devine imposiвiле din кavza fpigȣлȣĭ tepiвiлŭ шi etepnŭ, каре domneшte аколо; кеapŭ nopdȣлŭ Siвpieĭ, Катчатка, Isланда шi Nopвeџiea sîntŭ клiмеле преа калde pentpȣ dînsȣлŭ. Nȣmaĭ de ла гpadȣлŭ 80 din лъцimea вopeaлъ maĭ кътpe nopdŭ, înчепе natpiea лȣĭ.

Nȣtpimîntȣлŭ съŭ este konfopmŭ кȣ клima în каре tpъeшte, adeкъ пешte, pъmъшiцe de Балене (кitȣpĭ) шi кîinĭ de mape. Елŭ petpече toatъ вieaцa лȣĭ пе кîmпȣpĭ înџeџate але очеanȣлȣĭ поларŭ. Navigatopiĭ каре аŭ кȣtezatŭ a nainta кȣ коръвiiле лорŭ пînъ ла aчeste локȣpĭ neospetaлiepe (despre aчeste воiaџiȣpĭ шtiinцifiче devenite челевpe în timпȣлŭ nostpȣ, вomŭ ворвi алtъ datъ), л'аŭ възȣtŭ шi аŭ zisŭ къ în mizлокȣлŭ aчesteĭ sчene tepiвiле, ведерea aчestȣĭ animaлŭ este înкъ maĭ spъĭmîntъtopŭ. O imaџinaцiȣne апpinsъ поate sъ se imaџine къ aчestŭ animaлŭ este demonȣлŭ domnitopŭ în aчeastъ peџiȣne пъpъsitъ maĭ de toate fiinцeлe вie.

Елŭ ape o fopцъ aшa de mape, în кîtŭ поate sъ iea ȣnŭ omŭ în гȣpъ шi sъ fȣгъ кȣ dînsȣ пе mapea înџeџatъ în кîtŭ nimenea нȣ поate sъ'лŭ ȣpmeze.

Елŭ ȣpmeazъ oameniĭ кеapŭ пînъ ла коpaвie кîndŭ 'ĭ-e foame saŭ кîndŭ este atакatŭ de вр'ȣnŭ omŭ. Вopaчitatea лȣĭ e aшa de mape în кîtŭ, кînd 'ĭ-e foame mъnîнкъ кеap tȣtȣn шi peшinъ; a шi mîнкatŭ вaseле de кositopŭ вestitȣлȣĭ navigъtopŭ поларŭ *Franklin*.

Soцiea лȣĭ îĭ dъpȣeшte пе fie-каре an doĭ пȣĭ каре îĭ кpeшte кȣ o mape гpiжъ шi tendpeaцъ.

Карnea лȣĭ e вȣnъ de mîнкatŭ, însъ ppodȣче dȣpepe de капŭ шi perdepea пeлeĭ ла mîĭnĭ шi пічioape. Пeлea лȣĭ, dъ o влanъ stimatъ.

Ȣniĭ komedianцĭ îлŭ adȣкŭ în menaџepie кеapŭ în цъpiле noastpe, însъ sîntŭ siлiцĭ a topna neînvetatŭ пе dînsȣ апъ рече, алtmintepeлea нȣ paвdъ кълdȣpa клimeĭ noastpe шi moape.

Eatъ o peвistъ џeнepaлъ a pegнȣлȣĭ animaлŭ лîнгъ полŭ; аколо нȣ гъsimŭ o aвondinцъ în fopme (къчĭ o mȣлцime de џenȣpĭ de mamifepe шi пasepi, maĭ тoцĭ шepniĭ шi шопîpле нȣ esistъ аколо); dapŭ speцeле animaлeлорŭ че esistъ аколо, аŭ o aвondinцъ în indiвide. Eatъ къ кеapŭ лîнгъ поlȣ, Natȣpa omnipȣtentъ a шtiȣt sъ пpodȣкъ o aвondinцъ de вieaцъ шi de miшкape; eatъ къ în aчeste локȣpĭ d'ȣnŭ fpigŭ atîtŭ de înгpozitopŭ, вatŭ înкъ inimĭ калde шi поptŭ în sine ȣnŭ sȣfлetŭ вiвifъкъtopŭ.—

Ръчеала шi efekteлe eĭ.

Nȣ este o ворвъ каре sъ se pepete în toate ziлeлe atîta opĭ ка ворва «ръчеалъ.» Sъ întpe чine-ва întp'o soчietate ȣnde sîntŭ adȣnaцĭ maĭ mȣлцĭ oamenĭ шi кȣpîndŭ o sъ вазъ къ pentpȣ toate sȣfepinцeлe omeneшtĭ «ръчеaла» e вiноватъ. Ȣnȣлŭ sъ ваĭtъ de dȣpepe de капŭ; алtȣлŭ stpъnȣtъ преа mȣлtŭ; алŭ tpeiлеa tȣшеште; алŭ patpȣлеa ape възъtȣpъ saŭ ȣpdinape; алŭ чinчeлea tpemȣpъ de fpigŭ; алŭ шaseлea apde de кълdȣpъ; алŭ шeaптeлeа ape dȣpepe în toate oaseле; алŭ optȣлеa ape o sȣpsipe în ȣpeкe; алŭ noȣлеa ape гȣtȣpaiŭ; алŭ zeчeлеa ape dȣpepe de окĭ; тoцĭ aчeшtĭ oamenĭ zікŭ къ «s'аŭ ръчitŭ» шi pentpȣ asta s'аŭ воллъвitŭ.

Алtȣлŭ pъmîne toatъ поаптеа în вiptŭ, a

mînkatȣ̆ ка кîndȣ̆ арȣ̆ авеа stomaкȣлȣ̆ ȣнȣĭ Еле-fantȣ̆, а бъȣtȣ̆ вinȣ̆ maĭ mȣлtȣ̆ de кîtȣ̆ къtiла веа апъ ші sпре zioъ s'a întopsȣ̆ акасъ. Dimi-неаца е болнавȣ̆ ші кеатъ пе doktopȣ̆ «Че аĭ domnȣле ?» Îлȣ̆ întpеабъ medikȣ. «М'amȣ̆ ръчitȣ̆ astъ-noante mepгîndȣ̆ акасъ» dъ ръсnȣnsȣ̆.

Ȣnȣ̆ алtȣ аре гȣра плinъ de dinцĭ гъȣnoшĭ; кȣ toate ачестеа тъпîнкъ ла балȣ̆ felȣpimĭ de кofetȣpĭ ші бонбоне. Кîndȣ̆ віне акасъ, негре-шitȣ̆ къ 'ĭ апȣкъ dȣpepe de тъселе; însъ елȣ̆ zіче къ s'а ръчitȣ̆ ла балȣ̆, къчĭ ера întp'о ȣшъ ші fepeastpъ, de ші amîndoъ ераȣ̆ înkise. О fatъ tînъpъ este îmбръкatъ întp'о «рокie de балȣ̆» каре ĭĭ stpînne пептȣ, фъкîndȣлȣ̆ ка ȣнȣ̆ въцъ de sȣбцiре în кîtȣ̆ абiа поате съ ръсȣfле; еа терцеа аша ла балȣ̆ ші жоакъ аколо toatъ noantea. Nȣ е de mipape къ dȣпе ачестȣ̆ atакȣ̆ нераціонабілȣ̆ алȣ̆ органелорȣ̆ ресȣfлъреĭ, se apatъ о tȣсе ші алте asemenea semne неплъкȣte. Dapȣ̆ tî-нъра нȣ înveteazъ съ zікъ къ «kînd а ешit de ла балȣ̆ s'а ръчitȣ̆ ла гардеробȣ̆.» Dapȣ̆ ȣнȣ̆ tî-нъpȣ̆ кȣ о inimъ «преа înfokatъ» абȣzeazъ de плъчеріле віецеĭ, съ слъбеште în кîtȣ̆ пічіоареле ĭĭ tpemȣpъ ші нȣ'лȣ̆ maĭ цine. Елȣ̆ zіче къ «asta ĭĭ а венitȣ̆ dintp'о ръчеалъ.» Ші нȣ штie къ din kontpa, ĭĭ а венitȣ̆ de преа тȣлтъ кълdȣpъ.

Întp'ȣnȣ̆ кȣвîntȣ̆: maĭ toate сȣferinцеле fi-zіче але омȣлȣĭ, maĭ toate пътimіле, sîntȣ̆ soko-tite къ арȣ̆ fi венitȣ̆ de ръчеалъ. Че este dapȣ̆ ачеastъ «ръчеалъ» каре жоакъ ȣнȣ̆ ролȣ̆ аша mape în віеаца оаmenілорȣ̆? Каре este партеа корпȣлȣĭ nostpȣ каре este еспȣсъ аша de desȣ̆ ачестеĭ каȣzе въtъmъtoape? Кȣmȣ̆ se ръчеште корпȣлȣ̆ nostpȣ?

Штiinца віеціĭ saȣ̆ fiziолоціеа не zіче къ пелеа омȣлȣĭ este ачестȣ̆ органȣ̆ еспȣсȣ̆ inflȣ-інцелорȣ̆ ръчелеĭ. Пелеа noastpъ е ȣнȣлȣ̆ din органеле челе maĭ нечеsapie пентpȣ тънцinepea віецеĭ noastpe; къчĭ npintp'însa еасъ neînvetatȣ̆ о кътцime konsidepaбілъ de matepiĭ flȣide ші аеpoase (газоase) каре аȣ̆ devenitȣ̆ de npisosȣ̆ пентpȣ корпȣлȣ̆ nostpȣ. Кîndȣ̆ ачеаstъ евапора-цiȣne а matepiілорȣ̆ flȣide невъzȣte (абȣрілорȣ̆ de апъ) înveteazъ а se ȣpma din пелеа noa-stpъ, віеаца noastpъ este ameninцatъ; de ачеа кîndȣ̆ пелеа noastpъ se stpікъ, віеаца не este în періколȣ̆. S. е. кîndȣ̆ чіне-ва 'ші-а арсȣ̆ о парте mape а пелеĭ sale, este în періколȣ̆ de ші арzȣра пелеĭ нȣ е преа mape în sine. Въp-salȣлȣ̆, skарлаtina ші челе-лалте asemenea па-time але копіілорȣ̆, sîntȣ̆ аша de граве ші de періклоase, fiindȣ̆-къ пелеа корпȣлȣĭ este atȣнчĭ atакatъ ші нȣ поate съ fȣнкціoneze. Пелеа о-mȣлȣĭ аре о цесътȣpъ d'о kompoziціȣne delikatъ ші foapte admiрабілъ. Nȣ пȣtemȣ̆ съ întpъmȣ̆ aічĭ în deskpiepea ачестȣĭ mipакȣлȣ̆ алȣ̆ natȣpeĭ, însъ atîtȣ̆ пȣtemȣ̆ съ zічемȣ̆ къ пелеа, sпре а împlini fȣнкціȣneа еĭ d'а къръца сънцеле de felȣpimĭ de matepiĭ devenite de npisosȣ̆ ші въ-tъmъtoape; ка пелеа ачеasta, zічемȣ̆, este пъ-tpȣnsъ de felȣpimĭ de nopĭ, devine foapte mічĭ ші de аptepiĭ foapte mічĭ каре adȣкȣ̆ сън-целе sȣб sȣпрафаца пелеĭ ла toate періfepieа (околȣл) корпȣлȣĭ; аша dap кîndȣ̆ пелеа se ръ-чеште îndatъ dȣпе че ера калdъ, nopi se stpîнгȣ̆ ші вінеле ші аpтеріiле asemenea, atȣнчĭ евапора-цiȣnea matepiілорȣ̆ flȣide нȣ maĭ поate съ se ȣpmeze ші sънъtatea este depanцiatъ. Maĭ кȣ seamъ se întîmплъ ачеаsta кîndȣ̆ пелеа ера în tpansпipaціȣne кîndȣ̆ nopiĭ еĭ sîntȣ̆ deskisĭ ші кîndȣ̆ îndatъ s'а ръчitȣ̆ ші matepieа destinatъ а еші afapъ npin tpansпipaціȣne (пȣdȣшеалъ) s'а întopsȣ̆ iapȣ̆ în корпȣлȣ̆ nostpȣ.

Sînцеле nostpȣ аре о кълdȣpъ тȣлtȣ̆ maĭ mape de кîtȣ̆ аерȣлȣ̆ каре не înkonцioapъ; къчĭ кълdȣра sînцелȣĭ nostpȣ, se sȣe пînъ ла 32 граde (Reaumur) пе кîndȣ̆ аерȣлȣ̆ абiа în ȣнеле zіле преа кълdȣpoase în лȣна лȣĭ Iȣлie, se sȣie ла ачеаstъ temпepatȣpъ. Аша dapȣ̆, fiindȣ̆-къ кълdȣра каȣtъ totȣ̆-d'аȣна съ se пȣie în еквілібpȣ, de ачееа арȣ̆ къȣta съ еасъ ші npin пелеа noa-stpъ dакъ n'amȣ̆ пȣpta îmбръкъmінці калdе каре împedекъ ачеаstъ еширe а кълdȣpeĭ din корпȣлȣ̆ nostpȣ; dapȣ̆ акȣmȣ̆ пелеа аре ші еа, кȣ пȣцinъ deферинцъ totȣ̆ ачеа кълdȣpъ ка ші sînцеле no-stpȣ. Nȣ е dapȣ̆ de mipape къ, кîndȣ̆ еспȣnemȣ̆ toate saȣ̆ о парте а пелеĭ ла о temпepatȣpъ maĭ inферіоаpъ de кîtȣ̆ а корпȣлȣĭ nostpȣ, къ atȣнчĭ, ръчindȣ-se îndatъ, поate съ adȣкъ въtъmape съ-нътъцеĭ noastpe în tpeĭ modȣpĭ, adeкъ:

I. Поріĭ еĭ se stpîнгȣ̆ ші евапораціȣnea flȣidелорȣ̆ нȣ se fаче, atȣнчĭ ръmîne în сънце о тȣлцime de matepiĭ каре tpeбȣe съ еасъ ші кȣalitatea сънцелȣĭ se stpікъ, de ачееа ръчеала пелеĭ adȣче maĭ кȣ seamъ Rheumatismu în каре сънцеле е алтеpatȣ̆ (stpikatȣ̆).

II. Кîndȣ̆ пелеа se ръчеште, atȣнчĭ сънцеле каре ера maĭ nainte ръспînditȣ̆ neste періfepie (околȣлȣ̆) ка ші чентpȣлȣ̆ корпȣлȣĭ, se petpaце de ла періfepie кътpe органеле чентpале але корпȣлȣĭ (кътpe капȣ, плȣmâni, inimъ ші ч. л.) ші продȣче аколо konцеstiȣne (гръmъdipe); ші к арȣ̆ inflamaціȣne (аprindepe) s'аȣ̆ ръnтȣра ȣнора віне mічĭ din каȣza гръmъdipeĭ atȣнчĭ

апоплексiеа (damблаоа) е rata. De ачееа iарна маĭ кȣ seamъ se аратъ фелȣрimĭ de inflamaцiȣнĭ în пептȣ шi în кап ка шi апоплексiеа este foapte deasъ кîndȣ̆ domneште афаръ ȣнȣ̆ церȣ̆ tape шi sekȣ̆.

III. Ръчеала пелеĭ împedekîndȣ̆ ешipea афаръ din корпȣ̆ a *ȣнора flȣide de пpisosȣ̆*, ачесте flȣide ръмîindȣ̆ în корпȣ̆, продȣкȣ̆ аколо idpопiкъ; къчĭ idpопiка нȣ е алтȣ̆ nimiкȣ̆ de кîtȣ̆ пpisosipea *матеpiiлорȣ̆* flȣide каре прin вр'о împedeкаре, н'аȣ̆ ешitȣ̆ афаръ; de ачееа нȣ е рарȣ̆ съ ведемȣ̆ къ оаменiĭ каре 'шĭ аȣ̆ ръчitȣ̆ *пелеа* къ *îndatъ s'аȣ̆ ȣнflatȣ̆*, маĭ кȣ seamъ se întîmплъ ачеаsta ла копiĭ дȣпе skарлаtinъ (коkinаde) кîndȣ̆ атȣнчĭ пелеа лорȣ̆ е foapte sȣбцipe шi *прin ȣрмаре* преа sȣпȣsъ ръчелеĭ; asemenea копii поате съ fie пpinшĭ de dpoпiкъ песте totȣ̆ корпȣ în пȣцine оре.

О алтъ еsпеpiinцъ а аpъtatȣ̆ къ *пелеа ноаstpъ* este întp'о pелацiȣне foapte intimъ кȣ органеле diцestiȣнеĭ (stomakȣлȣ̆ шi intestineле) *noastpe*. Е кȣnoskȣtȣ̆ къ дȣпе о баiе, аветȣ̆ мȣлтъ poftъ de mîнкаре, апоĭ iapȣ̆ е кȣnoskȣtȣ̆ къ, кîndȣ̆ 'шĭ-а ръчitȣ̆ чiне-ва пiчiоаpеле, е *пpinsȣ̆ de коликъ saȣ̆ ȣpdinape*; dapȣ̆ кîndȣ̆ 'шĭ-а ръчitȣ̆ шалеле, е пpinsȣ̆ adese-opĭ de disentepie (лesendepie) кȣ sънџе. Dapȣ̆ кîndȣ̆ копiĭ 'шĭ ръчеskȣ̆ бȣptа, sîntȣ̆ esпȣшĭ a fi пpinшĭ de въpзъtȣpъ шi ȣpdinape.

Мȣлцĭ оаменĭ ръчindȣ-se тоцĭ d'о datъ. totȣ̆ нȣ se ворȣ̆ болнъвi тоцĭ d'ȣнȣ̆ felȣ̆, чi din kontpa ȣнȣлȣ̆ s. е. ва fi atakatȣ̆ de о пepinneȣmonie, алтȣ поате d'ȣнȣ̆ гȣtȣpaiȣ̆. dapȣ̆ алȣ̆ tpeiлеа d'о inflamaцiȣне în ȣpeke. Asta провине de felȣpimĭ de пpedisпoziцiȣнĭ каре ле аȣ̆ în корпȣлȣ̆ лорȣ̆. Провербȣлȣ̆ каре ziче: «ȣnde е аца slабъ, аколо se pȣпе» se adeвepeazъ шi aiчĭ. Ȣнȣлȣ̆ каре аре ȣнȣ̆ пептȣ̆ slабȣ̆ saȣ̆ каре лȣкpeazъ преа мȣлтȣ̆ кȣ пептȣ (s. е. *ȣнȣ̆ пpofesopȣ̆*, ȣнȣ̆ adвокаtȣ̆, ȣнȣ̆ кîntъpeцȣ̆ ш. ч. л.) ворȣ̆ dobîndi о пepinneȣmonie; dapȣ̆ ȣн алтȣ каре аре ȣнȣ̆ капȣ̆ slабȣ̆, ва dobîndi ȣнȣ̆ peȣmatismȣ̆ în капȣ̆; пе кîndȣ̆ алтȣлȣ̆ каре аре о пpedisпoziȣне пентpȣ гȣtȣpaiȣ̆ (маĭ кȣ seamъ плешȣвi) ворȣ̆ dobîndi ȣнȣ̆ бȣнȣ̆ гȣtȣpaiȣ̆; *пе кîndȣ̆ iapȣ̆ ȣнȣ̆ алтȣ* кȣ ȣнȣ̆ stomakȣ̆ slабȣ̆, ва dobîndi о ȣpdinape saȣ̆ о коликъ. Dapȣ̆ нȣ нȣмаĭ difepite indiвide, чi кеаpȣ̆ ȣнȣ̆ sinгȣpȣ̆ omȣ̆ ръчindȣ-se mîine, нȣ ва dobîndi totȣ̆ ачеаstъ боалъ каре а dobîndit'о epĭ дȣпе о ръчеалъ; къчĭ натȣpa omȣлȣĭ se skimбъ шi кȣ dînsa se skimбъ шi *пpedisпozi-цiȣнеа* difepiteлорȣ̆ opгане пентpȣ difepite боале.

Ȣнiĭ оаменĭ кȣ о пеле finъ, tpansпepinte, sîntȣ̆ нъsкȣцĭ кȣ о пpedisпoziцiȣне *пентpȣ* ръчеалъ; *алцiĭ* о *dobîndeskȣ̆ пpintp'о edȣкацiȣне* шi modȣлȣ̆ tpaiȣлȣĭ лорȣ̆, маĭ кȣ seamъ кîndȣ̆ преа аȣ̆ обiчнȣitȣ̆ пелеа лорȣ̆ нȣмаĭ кȣ кълдȣpа пъstpînd'о к'о мape anksietate de opĭ-че вîntȣлȣ̆ чева, ръкоpitopȣ̆; ачештi оаменĭ se ръчеskȣ̆ преа лesne шi пентpȣ dînшiĭ *негpешitȣ̆* нȣ е маĭ бiне de *кîtȣ̆* a алеpга *ла metoda лȣĭ Ppiesnitц* кȣ апъ pече каре ва întъpi корпȣлȣ̆ лорȣ̆ în kontpa пpedisпoziцiȣнеĭ пентpȣ ръчеалъ.

Пентpȣ a se пъzi de ръчеалъ, mizлоачеле челе маĭ бȣне sîntȣ̆: пasa de tpansiцiȣнĭ pепezĭ de difepite temпepatȣpĭ, *маĭ кȣ seamъ съ нȣ беа чiне-ва апъ pече кîndȣ̆ este în tpansпipaцiȣне* шi întъpipea корпȣлȣĭ прin ȣzaцiȣ̆ d'апъ pече; însъ ачеаsta *чеpе о мape* чipкȣмsпeкцiȣне, ка съ нȣ se ръчеаskъ чiне-ва ла înчепȣtȣ̆ кîndȣ̆ нȣ е înкъ обiчнȣitȣ̆ кȣ pече.—

Пînъ *акȣмȣ̆ амȣ̆* ворбitȣ̆ de ръчеала пpodȣsъ прin кaȣzеле fiziче; dapȣ̆ sîntȣ̆ шi ръчелĭ пpodȣse прin кaȣzе мopaле. Чiне нȣ шtie къ ȣнȣ̆ omȣ̆ каре аре fpiкъ de чева, tpемȣpъ de ръчеалъ? Чiне нȣ'шĭ adȣче aminte къ aȣzind чitindȣ̆ seapa вp'о istopie tepiбiлъ (s. е. de stafiĭ шi de *мopцĭ înвiaцĭ*) къ пелеа лȣĭ se fаче aspе (пелеа de гiskъ) în кîtȣ̆ пъpȣлȣ̆ i se збîpлеште? Чiне din лекtopiĭ noштpiĭ каре epaȣ̆ odatъ stȣdenцĭ нȣ'шĭ adȣкȣ̆ aminte de ръчеала непльkȣtъ каре аȣ̆ simцitȣ̆ în лȣнa лȣĭ Iȣnie în zioa esameнȣлȣĭ анȣалȣ̆, тъкаpȣ̆ къ афаръ лȣmea se baitъ d'о кълдȣpъ преа мape? Апоĭ чiне eapȣ̆ din stimaцiĭ лекtopiĭ nostpiĭ каре аȣ̆ авȣtȣ̆ odatъ a fаче кȣ «оаменĭ мapĭ», нȣ 'шĭ adȣкȣ̆ aminte кȣмȣ̆ пелеа лорȣ̆ s'a fъкȣtȣ̆ «о пеле de гiskъ», кîndȣ̆ ачееа оаменеĭ мapĭ de каре depindъ soapta лорȣ̆, iaȣ̆ пpiimitȣ̆ odatъ «foapte pече»? Тоате ачесте fenomene нȣмаĭ intpȣ̆ în sfepa apтiкȣлȣĭ iцieniкȣ̆ d'astъzĭ шi medichina нȣ поате съ fakъ aiчĭ алтȣ̆ nimiкȣ̆ de кîtȣ̆ a ȣpa tineplлорȣ̆ съ skape din ръчеалъ în лȣнa лȣĭ Iȣnie шi totȣ̆ d'о datъ a ȣpa tȣtȣpa оаменiĭ a нȣ авеа tpeбȣiнцъ de «antikамеpĭ», saȣ̆ челȣ̆ пȣцin a нȣ fi *пpiimitȣ̆* pече аколо.

Înвitape.

Pedakцiȣнеа жȣpнaлȣлȣĭ Isisȣ̆ възîndȣ̆ къ пînъ акȣмȣ̆ мȣлцĭ din D-ni абонацĭ н'аȣ̆ плъtitȣ̆ înкъ абонаmentȣлȣ̆ лорȣ̆, de ачееа кȣ оноаре iĭ înвitъ ка съ бiне воiаskъ a tpimite абонаmentȣлȣ̆ лорȣ̆ ла бiроȣлȣ̆ pedakцiȣнеĭ (kasa Ȣpope in kaпitалъ) opĭ d'a dpeптȣ, saȣ̆ прin D-ni Sekpetapĭ saȣ̆ D-ni Пpofesopĭ în distpikte.

Тinъpitȣ̆ în Тinoгpafiea Колеџiȣлȣĭ Sf. Sava.